

MIRELLA MÄKILÄ

**TAMPEREELLA
REMPALLAAN**

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Omistettu jälleen Aarolle

Copyright © Mirella Mäkilä ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-48490-5

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Kylpypommi

– **O**letko sä siellä? Lassi kysyi.
Olin hiljaa ja keräsin ajatuksiani. Minähän nimenomaan olin täällä. Hän ei ollut. Tuijotin tapetin köynnöskuvioita.

– Joo. Olen, vastasin huokaisten. Seurasin katseellani köynnöstä katonrajaan, siitä kohti katon pientä kosteusläikkää, ja alas antiikkikaappia pitkin aina koiran hännänpäähän asti.

Lassi oli jälleen kerran perunut tulonsa luokseni Tampe-reelle.

– Mut hei, jos sä tulisit tänne? Lassi jatkoi. – Voittais nähdä mun kämpillä ainakin illalla? Sulla olis siinä kivasti omaa aikaa päivällä. Mulla kyllä menee duunissa johonkin kymppiin asti.

Lassin ääni oli vetoava. Teki mieli sanoa kyllä. Tuijottelin hajamielisenä koiran takalista. Takajalat sojottivat taaksepäin ja häntä lepäsi lattiaa vasten. Pää oli piilossa työpöytäni alla. Musta labradorinnoutaja Bile oli syvässä, tyytyväisessä koiranunessa.

– Ei, tein päätökseni. – En mä voi raahata Bilettä mukaanani, se on ihan mahdoton junassa ja oon luvannut Veeralle, että mä

hoidan koiraa viikonlopun, kyllä sä sen tiedät. Just siksi SUN piti tulla TÄNNE.

– Niin... Sori Roosa kun tää meni taas tälleen, kuului Lassin pahoitteleva ääni.

– No jep. Mut ehkä jos... aloitin.

– Venaa venaa, Niko kysyy jotain, Lassi keskeytti juuri kun olin aikeissa ehdottaa, että hän tulisi edes sunnuntaina poikkeamaan. Luurista kuului kahinansekaista kailotusta – NIIN? SIELLÄ VARASTOSSA! HYLLYLLÄ! SEN STÄNDIN TAKANA! HYLLYLLÄ!

Lassi palasi linjoille.

– Hei mun pitää mennä kun toi ei taaskaan löydä mitään tuolta varastosta, soitetaanko myöhemmin? Lassi kysyi, nyt kärsimättömän kuuloisena.

– Joo, okei, jatkoin, – mitäs jos...

– Okei, moi!

Jäin yksin tuuttaavalle puhelinlinjalle. Iskikö Lassi minulle luurin korvaan? Ulvahdin niin antaumuksella, että Bile heräsi ja nosti uneliasta päätään. Nappasin lähimmän esineen sängyltä ja viskasin sen huoneen poikki. Topattu vanha henkari osui seinään ja tömähti siitä maahan. Tunsin oloni melkein takavuosisen rocktähdeksi, joka heittää television ikkunasta. Bile piristyi heti ja säntäsi henkarin perään. Bile toi henkarin minulle. Se oli yltäpäältä kuulossa. Ja se oli lempihenkarini, keltainen, jossa oli valkoisia pilkkuja ja suloiset rusetit. Kaduttikohan rocktähtiäkin heti, kun televisio oli irronnut otteesta?

– Irti Bile.

Bile ei irrottanut, vaan yritti saada minut ymmärtämään,

että tarkoitus oli heittää uusi lelu sata kertaa uudestaan. Kun en näin yksinkertaista asiaa ymmärtänyt, Bile vei henkarin työpöydän alle ja ryhtyi nuolemaan sitä. Hienoa. Teki mieli laittaa Lassille viesti, että kiitos sinun, lempihenkarini on nyt kovaa vauhtia muuttumassa puruluuksi. Että voisitko edes vähän ajatella tekojesi seurauksia.

Olimme nähneet Lassin kanssa viimeksi maaliskuussa, yli kuukausi sitten. Kun Lassin unelmien luomukahvilahanke oli oikeasti alkanut muuttua todeksi Helsingin Alppiharjussa, oli minulle suotu aika ollut kortilla. Tunsin, miten kulmakarvojeni väliin ilmestynyt huoliryppy syventyi entisestään. Koetin silottaa ryppeä hieromalla sitä peukalolla. Varsinainen kaukosuhde tämäkin, mietin ärtyneenä. Ei sillä, että olisimme erityisen tarkasti määritelleet suhteemme laatua. Oli pariskuntia, jotka saivat suhteensa kukoistamaan tuhansien kilometrien, eri mantoireiden, aikavyöhykkeiden ja täysin erilaisten kulttuurien välillä. Minulla ja Lassilla ei ollut maantieteellistä etäisyyttä kuin vaivaiset 180 kilometriä, eikä Uudenmaan ja Pirkanmaan maakuntia voinut sentään kutsua eri mantereiksi. Kulttuurien välisiä eroja oli kyllä enemmänkin, se oli myönnettävä.

Henkarin heittäminen ei ollut auttanut. Edelleen teki mieli kiukutella. Mutta kenelle? Lassille kiukuttelu ei käynyt päinsä, hänen kanssaan ei saanut yhteenottoa aikaiseksi vaikka olisi kuinka yrittänyt. Hän onnistui aina väistämään kaikki riidanaiheet kiusoittelemalla minua ja kääntämällä iloisesti toisenkin posken. Kämpikseni ja paras ystäväni Veera oli lähtenyt jo edellispäivänä Tallinnaan, ja koko Veeran viherkasvien täyttämä kolmio oli yksin minun. Bile jäi jatkamaan herkkää

hetkeään henkarin kanssa kun marssin äkämystynein askelin kohti keittiötä. Väistelin Veeran tuomia uusia viherkasveja ja taistelin tieni palmujen välistä pieneen keittiöömme. Aamupalalla minua oli vähän naurattanut lappu, jonka Veera oli jättänyt keittiön pöydälle: ”Roosa rakas, sun ei tarvi hoitaa kasveja. Toistan. Älä hoida kasveja. Pitäkää hauskaa Lassin kanssa, nähdään sunnuntaina!” Otin lapun käteeni ja kiinnitin sen jääkaapin oveen veljeni Joonaksen lahjoittamalla Tapparamagneetilla.

Jääkaapin oveen oli kertynyt jos jonkinlaista magneettia ja lippulappusta, muun muassa postikortteja Veeran pikkusiskolta Vilmalta. Kortti, jossa oli värikkäitä taloja, oli lähetetty Chilestä. Toinen kortti oli Perusta. Vilma oli käväissyt alkuvuonna Suomessa ja lähtenyt vapaaehtoistöihin Etelä-Amerikkaan helmikuussa, paluupäivä tuntematon. Olin saanut hieman jatkoaikaa kämpän suhteen ja asuin edelleen Vilman huoneessa. Onneksi oman kodin hankintaa ei ihan vielä tarvinnut ajatella.

Mitähän pikkuveljelleni muuten kuului? Hänen kanssaan ainakin saisi sisarellisen kiistan aikaiseksi ihan tuosta vain! Valitsin veljeni numeron.

– Mikäs sullon hätänä, vastasi Joonas.

Kuulosti siltä kuin hän olisi ollut kadulla liikenteen keskellä.

– Ei mulla mikään ole hätänä, kunhan soittelin!

– Kyä sää jotain oot vailla, jatkoi Joonas.

– Eikö nyt sisko sais soittaa ihan vaan kyselläkseen kuulumisia?! puolustauduin.

– Sais, sais, kysy nyssitte.

- Mitä.
- No niitä kuulumisia!
- NO MITÄ KUULUU?
- Ei tässä nynniimmitään kuulu.
- Jaa.
- Niin olik sulla jotain asiaa vai häh?
- Oli.
- Niimmitä.

Yritin miettiä mitä ihmeen asiaa minulla voisi olla veljelleni.
 ”Soitin kiukutellakseni” kuulosti jotenkin keskenkasvuiselta.

- Että... lähetkö lenkille?
- Häh?
- Lenkille.
- Miks ihmeessä mä lähtisin lenkille?
- Okei unohda.
- Heippa.
- HEIPPA! Näppäsin turhautuneena luurin kiinni.

Tempaisin jääkaapin oven auki. Kokista ei ollut. Kaadoin itselleni ison lasin omenamehua. Istahdin alas. Kulmakarvani tuntuivat yhdistyneen kiukusta yhdeksi täyspitkäksi kulmananaksi. Kuulostelin hiljaista taloa. Jos oikein höristeli korviaan, ulkoa kuului aivan pientä autojen huminaa ja huoneeni suunnasta henkarin harrasta kaluamista. Seutu Pyynikinharjun ja Pyynikintorin välissä oli todella rauhallinen. Oli lauantai, kello oli 11, minulla ei ollut mitään ohjelmaa viikonlopuksi, eikä ketään, jolle purkaa alati kasvavaa ärtymystäni. Kulautin loput juomastani. Naputin puista keittiönpöytää. Pyörittelin hartioitani. Leuat olivat kireän tuntuiset ja poskien sisäpuolella tuntui

yöllisen narskuttelun tuoma sauma. Ehkä kuuma vaahtokylpy auttaisi?

Istuskelin ammeen reunalla ja odotin, että amme täyttyisi. Kurotin sulkemaan oven. Bilettä ei varmastikaan kannattaisi päästää kylppäriin, se luultavasti vain joisi kylpyvettä. Olin laittanut ammeen pohjalle ekstrapaljon mangontuoksuista kylpygeeliä, ja vaahto nousi jo korkealle, pian se menisi ammeen reunojen yli. Sytytin olohuoneen ikkunalaudalta nappaamani tuoksukynttilän ja asetin sen ammeen reunalle. Sammutin kattovalon. Veeran kasvit loivat vanhalle kylpyhuoneelle trendikkään ilmeen, kuin olisi Pinterestin bathroom plants ideas -kuvissa. Laitoin puhelimeni älä häiritse -tilaan ja valitsin Spotifysta Totally Stress Free -soittolistan. Solahdin aivan liian kuumalta tuntuvaan veteen. Suljin silmäni ja henkäisin syvään.

Kymmenisen biisiä myöhemmin jokainen lihas tuntui rennolta ja painavalta. Oliko vesi jo vähän viilentynyt? Päätin lojua vielä hetken, jotta rentoutumisen tila olisi täydellinen. Yksi tai kaksi biisiä enintään. Laskin hiukan lisää tulikuumaa vettä ja lorautin suoraan hanan alle tujauksen kylpygeeliä. Hattarainen vaahto ulottui pian taas leukaani. Katselin miten kauniilta kynttilän lepattava valo näytti Veeran köynnöskasveissa. Hänellä oli taito pitää kasvit hengissä jopa ikkunattomassa kylpyhuoneessa jonkinlaisen kasvien viikkokierron ansiosta. Muistelin, että kasveja kuljetettiin valoon aina muutamaksi päiväksi ja kun ne olivat saaneet annoksen aurinkoa, ne... Ehdin rekisteröidä kynsien reippaan tepsutuksen lautalattiaa vasten. Vilkaisin kohti kylpyhuoneen ovea ja tajusin, että olin jättänyt sen sittenkin raolleen. Hetkessä ovi oli auki ja huolestunut koiran-

naama täytti oviaukon. Huudahdin ”Bile! PAIKKA!” mutta liian myöhään. Bile oli jo ottanut vauhtia ja syöksyi nyt tassut sutien kohti ammetta, hätääntynyt katse silmissään. ”Pysy vielä hetki pinnalla rakas ihminen, olen tulossa!” se tuntui sanovan. Bile loikkasi kunnan kaarella ja mäiskähti veteen. Kiljahdin, koetin nousta, mutta Bileen tassut painoivat minua alaspäin raapien paljasta ihoani. Tuoksukynttilä tussahti veteen ja Bile kauhoi koiraa päälläni, haukhdellen innon ja huolen sekaista ulinaa. Sain keploteltua sen puoliksi kantaen, puoliksi tyrkkien pois ammeesta. Se haukahti, aivasti vaahtoa nenästään ja alkoi ravistella itseään kuivaksi. Ensin lähtivät liikkeelle pää ja korvat, sitten tehokas ravistus kulki läpi koko märän ja vaahtoisen koiran sen hännänpäähän asti. Huuhotin puolityhjässä ammeessa vaahton valuessa seiniä pitkin. Myös kylpyhuoneen katossa oli lämpäreitä vaahtoa, samoin kuin naulassa roikkuvassa kylpytakissani. Kalastin kynttilän ammeesta. Veeran tarkoin hoidetut kasvit olivat sieltä täältä vaahton peitossa. Bile istahti märälle matolle ylpeän näköisenä ja nosti toisen tassunsa. Sen mielestä oli aika kiittää onnistuneesta vesipelastustehtävästä.

Lähetin Veeralle viestin: ”Haudi lenkki-ihmiseni! Bile tässä. Onneksi huomasin, että herkkuihmiseni oli vaarassa hukkuu pieneen vaahtojärveen! Ei hätää, tilanne hallinnassa, ihminen saatu rannalle. Hoidin samalla kasvit vaahdolla, sammutin tulipalon ja pesin katon. Kyllä täällä hommaa riittää!”

Paremmat lautaset

Bile pomppi innostuneesti vierelläni, kun vaelsimme läpi Tampereen keskustan kohti Armonkallion pientä asuin- aluetta. Pyynikintorilta matkaa oli parisen kilometriä, Bileen lenkkikiintiö täytyisi kuin huomaamatta. Sää pysyteli viileänä, mutta kadut olivat sentään kuivat, joskin vielä hiekoitusoran peitossa. Hiekka rahisi kenkieni alla ja kylmä tuuli pyrki kaula-aukosta sisään. Vedin lippistä syvemmälle ja pistin tennareihini vauhtia. Hengästyneenä pääsin perille.

Oven avasi Joonas.

– Moro läski.

– Ihana nähdä suakin, vastasin.

– Mää tarkotin Pilettä. Onksulla Pile massakausi? Häh, häh? riehutti veljeni innostunutta Bilettä.

– Ei Bile ole läski, se on raskarakenteinen, sanoin pahastuneena Bileen puolesta. Bile näytti siltä kuin se olisi juuri haistanut lihapatojen tuoksun, ja se lähti kuono korkealla kohti keittiötä.

– Äläs ny, paino on voimaa ja ylipaino on ylivoimaa, jatkoi veli ja nikkasi silmää.

– Nonni hyvä sää tulit, kohta syräään, huuteli äiti keittiöstä ja tervehti samalla Bilettä patakinnas kädessään ja siniraidallinen essu edessään.

Kansanradio pauhasi taustalla ja uusi soittaja aloitti puheenvuoronsa: ”Sellaisella asialla tässä, että mikä on kun ei ihmiset enää niiaa. Että millonka oletta nähneet ihmisen niiaavan muuton ku puskapissalla. Opetetaanko nykyään vaan kusella käymistä eikä käytöstopoja? Kiitos paljon ja terveiset Pirkolle Sontulaan.”

– Tää on nii hyvä tää kansarrario, ja ihan oikeeta asiaa, kommentoi äiti.

Isä näkyi kattavan pöytää. Veljeni passitettiin selvittämään, miksi äidin herätyskelloradio oli lakannut toimimasta.

– Äläny tollasia hirveen näkösiä arkilautasia paa! huudahti äiti isälle.

– Jaaa... Onks nää arkilautaset? Onks meillä oikee juhla-lautasekki...? vastasi isä ja pyöritteli ihan tavallisen näköistä valkoista lautasta kädessään.

– Jaa onks vai! No kainny o! puhisi äiti ja jatkoi minuun katsoen. – Meessä ny auttaa, tosta mitääntu. Paa ne hianot, kyä sää tiärat.

– Okei äiti! Iskä, voitko pitää Bileelle vähän seuraa?

– Juu, tuus Pile tänne, sanoi isä ja siirtyi huojentuneena kohti sohvaa pomppiva koira kintereillään.

Sain katettua pöydän äidin marttastandardien mukaan ja äiti ryhtyi nostelemaan patoja uunista pöytään, minun ja veljeni

tekemille pannunalusille. Ne olivat vähän kiikkeriä, mutta äiti oli siitä huolimatta käyttänyt niitä sitkeästi läpi vuosikymmenien. Pakko myöntää, että veljeni tekemä oli suurempi.

– Mää tein oikeen isoäirin makaroonilooraa, siineioo katokaas lihaa ja sitte takovuakaa ja riisiä. Nonni, tulkaas nyssi!

Bile oli ensimmäisenä pöydän vieressä.

– Niimmihissää Sofian jätit? kysyi äiti veljeltäni.

– Se halus mennä johki tairenäyttelyyn, Joonas vastasi ja lapioi lautaselleen järjettömän kasan tacovuokaa, makaronilaatikkoa ja vihersalaattia, jossa oli kurkkua ja tomaattia. Hän töräytti kaiken päälle ketsuppia.

– Oisit menny säkin, sivistyisit vähän, härnäsin.

– Jaa ku tulee Koloraado Avalaans vastaan Tallas staars, sanoi veljeni.

Isä nyökkäili hyväksyvästi ja äiti tuhahti:

– Aina siältä tulee kiakkoo, yätä päivää! Niinkun ei ihmissellä olis muuta tekemistä ku tuijottaa ku kekkäliä painaa jäällä mustan lätyskän perässä!

– Ne mitää kekkäliä oo, vaan änhooällän parhaimmistoal korjasi veljeni ja otti vielä vähän lisää jokaista lajia.

Veljeni oli itsevarma, pitkänhuiskea ja aika salskeakin harastettuaan koko ikänsä jääkiekkoa. Ja luppohetkinä jalkapalloa. Ja siinä ohessa vähän salibandyä. Tämä yhdistelmä toi mukanaan sen edun, että veljeni tunsi lähes kaikki tiettyihin ikäryhmiin kuuluvat entiset junnut Tampereelta. Hänellä oli laaja ystäväpiiri ja loputtomiin tuttavvia. Koulut eivät olleet juurikaan kiinnostaneet veljeäni mutta jotenkin hän silti aina pärjäsi, yleensä paremmin kuin minä. Hän oli myynti-

edustajana urheiluvälineistöissä ja teki sillä työllä yllättävän hyvin rahaa. Letkeänä läpänheittäjänä hän olisi myynyt vaikka verilettuja vegaaneille. Omasta mielestään hän oli matkalla miljonääriksi. Se vaati enää vain kiihdytystä nousujohteisella myyntiuralla, parempaa onnea uhkapeleissä ja muutamman oikein mojovan pikavoiton. Omena ei olisi voinut pudota kauemmaksi puusta. Isämme kanssa veljeni jakoi oikeastaan vain loppumattoman kiinnostuksen joukkueläjiin ja äidin kanssa rakkauden sieniruokiin.

– Olisi kiva nähdä Sofiaa, kun me ei olla nähty pitkään aikaan, koetin palauttaa puheenaiheen taas veljeni tyttöystävään.

– No silloin omat juttunsa, tokaisi veljeni.

Minusta oli suoranaista ihmetystä, että veljeni oli löytänyt Sofian kaltaisen tyttöystävän. Sofia oli fiksu ja tahdikas, ja hän oli suomenruotsalaisesta, kulttuurista perheestä. He olivat tavanneet yhteisten tuttavien kautta, juurikin niiden takavuosien juniorien, ja vastoin kaikkia todennäköisyyksiä Joonas oli onnistunut hurmaamaan Sofian isoilla eleillään ja hauskoilla jutuillaan. Sofian seurassa Joonas oli myöskin piirun verran vähemmän ääliö, hetkittäin jopa kohtelias. Selvästikin suhde oli hänelle hyväksi. En vain käsittänyt, miten saattoi olla mahdollista, että ikuisen poikamiehen tavoin rellestänyt veljeni oli vakiintumassa ennen minua.

– Ettekö teny enempiä syä, sanoi äiti toruen, kun olimme syöneet niin paljon, että minun olisi tehnyt mieli mennä vatsani viereen makaamaan.

– No on tässä sentäs viä jälkiruakaa tulossa, jatkoi äiti ja ryhtyi tyhjentämään pöytää. Tajusin nousta itsekin ja hakea

kiireesti kristalliset jälkiruokakipot parempien astioiden kaapista, ennen kuin isä ehtisi latoa vanhat murokuppimme pöytään. Huomasin sivusilmällä, että Joonas antoi Bileelle vaihkaa jauhelihaa pöydän alle. Bile katsoi Joonasta palvoen ja siirtyi istumaan tämän varpaiden päälle.

– Mää tein vispipuuroo kermavaahrolla, äiti sanoi häärä-tessään pää jääkaapissa, – pakkasessa on viä pualukoita vaikka millä mitalla, ne pitää ny pianaikaan syärä poies. Otatte kumpiki mukaanne niitä tualta, se on kesä taas ihan justiinsa.

Äitiin iski joka kesä totaalinen puolukkahulluus, jonka lopputuloksena meidän kaikkien pakastimet olivat ääriään myöten täynnä puolukkaa, sen lisäksi, että äiti valmisti myös kirpeää puolukkamehua ja litroittain puolukkahilloa. Hillo sopi äidin mielestä joka aterialle. Maistuiko puolukkahillo suolaisen pannukakun kanssa? Kyllä maistui. Entä kiinalaisen take-away ruoan kera? Toki. Ruisleivän päällä? Ilman muuta.

Isä ja Joonas hakeutuivat kippoinensa sohvalle ja laittoivat kiekkomatsin pyörimään. Bile jolkotti kiireesti perästä ja asettui sekin tuijottamaan televisiota. Jäin äidin kanssa kaksin keittiönpöydän ääreen.

– Vieläkös sää sitä Lassea oot nähny? tiedusteli äiti ja lusi-koi vispipuuroa.

– Juu, Lassia, totta kai. Kova kiire sillä vaan on kaverinsa Nikon kanssa, kun sen niiden paahtimon pitäisi aueta ihan lähi-aikoina.

– Se on niimmukava poika, kunnolline. Ja hyvä syämään! Kiva kaveri noinniinkun hesalaiseks.

– On kyllä, tosi kiva, koetin nyökytellä ja pysyä miesvalintani takana. Totta puhuen minua vieläkin ärsytti Lassin oharit, mutta en halunnut selvittää suhteeni tilaa sen tarkemmin. Äidille oli ollut pieni pettymys, kun olin taas haksautanut hesalaiseseen, ja nyt kun äiti oli asian hyväksynyt, en todellakaan lähittäisi avautumaan suhdepulmistani. Äidin mielestä minun olisi kannattanut valita kunnan tamperelainen mies. Isän toivevävy olisi varmaankin vakaa ja luotettava, työssäkäyvä kaveri, joka kannattaisi Tapparaa. Oma vaatimuslistani oli tällä hetkellä lyhyt: oli mies sitten töissä tai ei, stadilainen tai kuka hyvänsä, olisi kiva jos häntä edes tapaisi joskus.

Olin yrittänyt pitää kiinni uudesta periaatteestani miesten suhteen. Se kuului näin: Roosa ei mene vuoren luokse vaan vuori saapuu Roosaa luokse, etenkin jos vuori sijaitsee Helsingissä. Vuori oli sijainnut Helsingin Alppiharjun tuntumassa nyt jo pitkään. Kerran olimme käyneet Lassin kanssa vanhempieni luona kahvittelemassa, mutta se oli ollut viime syksynä, kun Lassi oli saapunut kaupunkiin tutustumaan Pirkanmaan paahtimoon ja etenkin yhteen tiettyyn espressoon. Se oli voittanut Vuoden Espresso -palkinnon ja siinä oli kuulemma jopa liköörimäisiä vivahteita. Lassi oli ollut tohkeissaan tutustumiskäynnistään paahtimoon ja oli vannonut vielä jonain vuonna voittavansa samaisen tittelin. Vanhempieni luona hän oli juonut kohteliaasti Juhla Mokkaa ja syönyt hymyillen kaikkea mitä äiti oli keksinyt tarjota. Isäkin oli tuntunut tykästyneen Lassiin, vaikkei Lassi seurannut edes jääkiekkoa.

Vilkaisin isää ja veljeäni. Molemmat olivat siirtyneet vähä vähältä lähemmäs sohvan reunaa ja telkkaria, ja nyt he istuivat

etukenossa ritirinnan. Ensimmäinen erä oli päättyvässä tasapeliin. Jos oikein siristi silmiään, jotain samaa heissä oli. Veljeni ei ollut perinyt äitini punaista kiharaista tukkaa ja pisamaisia kasvoja niin kuin minä, vaan isäni keskiruskean, sileän hiuslaadun. Joonaksessa oli ehkä hiukan setämme Kalevin näköä, kellastuneissa nuoruudenkuvissaan Kalevi oli ollut yhtä harteikas ja vilkkusilmäinen kuin Joonas.

– Tuus ny kattoon että mitä sää laps hyvä otat mukaas sitte, huhuili äiti arkkupakastimen uumenista. – Otakko siäniä? Pualukkaa?

– En mä niin hirveesti saa meneen niitä pakasteita... koetin hillitä äitiä, tuloksetta. Olin aika varma, että Veeran ja minun pienessä pakastimessa oli edelleenkin toistakymmentä korkkaamatonta puolukkarasiaa. Äiti sen kuin latoi pakasterasioita kylmäkassiin.

– Jaa marjoja ette saa syätyä! Marjoja! puhisi äiti.

Vastarinta oli turhaa.

Istahdin kylmäkassi käsipuolella vielä hetkeksi sohvan käsinojalle seuraamaan kiekkopelin käänteitä. Toinen erä oli puolivälissä ja peli oli sähkökkää, vielä ei luistin painanut. Pelaaja lensi komeassa kaarella nurin.

– Ja tostako ei vihelletä?? Ihan selvä kampitus! huudahti Joonas. Isä pyöritteli epäuskoisena päätään.

Vaikka äitiä kuinka ärsytti jääkiekon valta-asema perheemme arjessa, hän toi kipollisen pähkinöitä olohuoneen pöydälle. Isä katsoi äitiä lempeästi, kun äiti jatkoi hyräillen kohti makuuhuonetta. Olikohan minulla ikinä mahdollisuutta noin mutkattomaan, rakastavaan ja läsnäolevaan suhteeseen? Miten

sellaisen suhteen saisi? Ei sillä, että vanhemmillani olisi ollut yksinomaan helppoa keskenään, ei todellakaan. Jotenkin he silti onnistuivat pääsemään vastoinkäymisten yli yhdessä. Bile katsahti minuun ja löntysteli viereeni, aivan kuin se olisi aistinnut läheisyydenkaipuuni. Silitin sen silkkistä päätä ja huokaisin. Puhelimeni piippasi ja Bile nosti korvansa pystyyn. Viesti oli Sirkulta:

”Eksäsi Jani nähty äsken Kurvissa, oli jonkun brunetin kanssa, yritin vilkuttaa ja huutaa mutta se ei huomannut. Vaikka huusin tosi kovaa!”

Ajankohtaisia asioita

Maanantaina heräsin herätyskellon itsepintaiseen kilkutukseen. Vedin peiton takaisin korviin ja koetin laskeskella, kuinka monta minuuttia voisin vielä köllötellä ennen kuin olisi ihan pakko nousta. Kahdeksan minuuttia. Laitoin torkun päälle ja suljin silmäni.

Tänään minua odottaisi töissä uusien putkijunttausvälineiden tuotetietojen kirjaaminen Makavan nettisivuille. Makava, Suomen kenties suurin ja varmuudella pölyisin pora- ja kaivoslaitteiden yritys suoraan yhdeksänkymmentäluvulta. Siellä minulla oli oma työpöytä, paljon pora-aiheista tekemistä ja kovaa vauhtia eläkeikää lähestyviä ystävällisiä työtovereita. Kaikkein parasta työssäni oli se, että se oli vakituinen. Stressitasoni oli pudonnut huomattavasti, kun en enää joutunut joka kuukausi keksimään uusia väliaikaisia projekteja, houkuttelemaan uusia asiakkaita ja laskemaan freetöiden tuomia vähäisiä pen-nosia. Makavalla perusasiat olivat kunnossa. Palkka oli pienen-puoleinen mutta se maksettiin sääntillisesti joka kuun viides

päivä. Työajassa oli pikkuisen liukumaa ja etätöitäkin sai tehdä kunhan työt hoituivat. Lounassetelit ja työterveyspalvelut olivat käytettävissä. Myös henkilökunnan tilaisuudet kuuluivat asiaan. Koko yhtiön kesäjuhlat oli jo merkitty kahvihuoneen paperiseen, nosturialheiseen seinäkalenteriin. Sinne tulisi mukaan myös pääkonttorin ja testikaivoksen väkeä, joita harvemmin tapasimme. Työsuhde-etuihin kuului myös henkilökunta-alennus Makavan tuoterepertuaarista. Vielä en ollut kokenut tarvetta maansiirto- ja kaivosalan laitteille, mutta työsuhteeni oli vielä nuori, ties mihin tässä vielä ehtisi.

Bile näytti riemastuneelta, kun vihdoinkin kömmäsin silmäkoukussa huoneestani kohti suihkua. Se yritti tunkea mukaani kylpyhuoneeseen, vaikka oli juuri lauantaana saanut sinne portti-kiellon.

– Bile, hus, nyt ei mennä kylpemään, hätistelin sitä jaloistani ja suljin oven sen kuonon edestä. Turhautunut moukaisu kuului oven takaa.

Kipitin aamun raikkaudessa Korttelahdenkatua kohti Makavan toimistoa. Oviaukossa kirjaimellisesti törmäsin pomooni Juha Veistoseen. Hänen vanavedessään kulki kuuttakymppiä lähestyvä leidi, jolla oli näyttävä leopardijakku, paljon koruja ja vahva meikki. Olin voimakkaan parfyymien ohella haistavinani tupakan tuoksun ja Veistosen pelon.

– Anteeksi, tulkaa te vain ensin ulos, sanoin hymyillen ja peruutin takaisin kadulle.

– Hmph. Huomenta Saaristo, sanoi Veistonen kuivasti ja siirtyi leidin perässä kadulle. Korot kopisivat äänekkäästi asfalttiin

naisen marssiessa katua pitkin. Veistonen askelsi perässä niska kumarassa.

Pudistin hämmentyneenä päätäni. Ei kai tuo ilmestys voinut mitenkään olla harmaan Veistosen vaimo? Ripustaessani takkia naulakkoon huomasin talouspuolen Liisan seisovan kahvipannu kädessään sijoilleen jähmettyneenä.

– Liisa, onko kaikki kunnossa...? kysyin tunnustellen.

– Ei, henkäisi Liisa ja peruutti hitaasti kahvikoppiin. Seurasin perässä. Liisa istahti jakkaralle lasittunut katse silmissään. Hän piti edelleen tyhjää kahvipannua kädessään. Pannun kansi sojotti ylöspäin, samoin kuin Liisan kulmakarvat.

– Liisa, mikä on vialla? Näytät siltä kuin olisit nähnyt aaveen.

– Niin olenkin, mutisi Liisa ja nielaisi. – Rönkkö on palannut, hän kuiskasi, ehkä enemmän itselleen kuin minulle.

Kun olin saanut pannun palautettua paikoilleen ja tarjottua Liisalle lasin vettä, ryhdyin varovasti kuulustelemaan häntä. Ilmeni, että kyseinen Rönkkö oli aikoinaan ollut vetovastuussa Makavan hallinnosta, eli juuri siitä toiminnosta missä minäkin olin töissä. Se aika oli Liisan mukaan ollut monin tavoin haastavaa. Kun Rönkkö oli sitten muutaman vuoden päästä edennyt urallaan, oli Veistonen palkattu puikkoihin. Porukan yhteishenki oli parantunut huomattavasti, tai ainakin verenspaine oli laskenut. Mutta nyt vaikutti pahan kerran siltä, että Birgitta Rönkkö oli tekemässä paluuta hallintoon. Kun muut toimistomme harmaat pantterit, eli Pertti ja Jaakko, saapuivat aamun mittaan paikalle, silmin nähden pelästynyt Liisa oli jo kärppänä eteisessä kuiskuttamassa uusimmat tiedot. Vastään-

otto oli tyrmistynyt. Tämä ei voinut tarkoittaa mitään hyvää, mietin ja yritin keskittyä juntausvälineisiin.

Lounasajan lähestyessä laskin läppärin kannen alas, venytelin, ja hiippailin hakemaan takkiani. Olin luvannut viedä Veeran tutustumaan työpaikkani lähistöllä sijaitsevaan Cafe Metsonkulmaan, josta saisi hyvien kakkujen lisäksi suolaista piirakkaa ja salaattia. Olin juuri kirjoittamassa viestiä Veeralle, kun jälleen kerran törmäsin Veistoseen, nyt ulos mennessä.

– Saaristo! kivahti Veistonen ärtyneenä, ja nostin kiireesti katseeni puhelimesta. Veistonen näytti kalpealta ja stressaantuneelta, ja hän löysäsi kravattiaan pyrkinessään ohitseni pienessä tuulikaapissa.

– Anteeksi! huudahdin Veistosen perään, mutta hän paineli suoraan kohti huonettaan ja täräytti oven perässään kiinni. Veistosella ei ollut kravattia juuri koskaan. Nyt aloin minäkin huolestua. Lähdin hämmentyneenä kohti Hämeenpuistoa.

Kevään multainen tuoksu nousi tienpientareiden sulavasta maasta. Varjopaikoissa oli vielä kylmä, mutta kun aurinko pilkahteli esiin, kesä tuntui ykskaks olevan jo aivan käden ulottuvilla. Veera seisoskeli pääkirjasto Metson kulmalla vanhassa tutussa kuoritakissaan, Viherveikko-lippis päässään. Takki oli ollut Veeralla jo ainakin kymmenen vuotta, ja se palveli oikein hyvin myös Veeran partioharrastuksissa.

– Veera, täällä! Huikkasin ja viittilöin Veeralle. Hän kääntyi ja lähti tulemaan luokseni reippain askelin.

– Eikös meidän pitäny nähdä Metson kulmalla?

– Juu, tai siis aattelin että mentäisiin kahvila Metsonkulmaan, se on tuolla kirjaston takana, vastasin.

– No sehän vaan sopii, siellä en ole käynytkään, nyökkäsi Veera ja lähti kulkemaan rinnallani. Vaikka minä olin Veeraa pidempi, jostain syystä meidän kävelyrytmimme oli lapsuudesta saakka ollut identtinen. Veera kompensoi lyhyempiä jalkojaan minut päihittävällä pontevuudella.

– Mites meni aamu töissä? jatkoi Veera.

Tartuin kahvilan oveen ja sanoin: – Omituisesti. Kerron ihan kohta, mutta tilataan ensin, ihan hirveä nälkä.

Tepastelimme sisään ja suoraan tiskille. Vitriini notkui houkuttelevia leivonnaisia mutta tilasin järkevänä ihmisenä lohippiirakkaa salaatilla. Valikoimme ikkunapöydän. Tuntuu mukavalta olla pois Makavalta ja istua rauhassa Veeran kanssa.

– No niin, eli mikäs Makavalla on omituista? kysyi Veera.

– Juha Veistonen, Liisa, Pertti ja ...aloitin.

– Ne kyllä on vähän omituisia, nyökytteli Veera.

– Ei kun tänään ne oli *ekstra*omituksia, painotin. – Törmäsin Veistoseen aamulla ulko-ovella, ja sen seurassa oli ilmeisesti sen pomo. Sellainen pelottavan näköinen nainen, meitä ehkä 25 vuotta vanhempi. Sain vähän Hannele Lauri -viboja, vaikkei se ihan sen näköinen ollut. Ne lähti jonnekin, veikkaan pääkonttoria. Liisa-parka oli ihan kalpeana eikä se ollut edes laittanut Radio Novaa kahvikoppiin päälle. Ja sitten myöhemmin, kun Juha tuli takaisin, se vaikutti tosi vihaiselta ja ärähti mulle! sanoin päätäni puistellen. – Se paiskasi ovenakin! Siis Veistonen! Voitko kuvitella?

– On teillä aika rauhallista siellä Makavalla, jos yksi vierailija saa päät sekaisin kuin Haminan sataman. Eikö siellä yleensä käy ketään...? kysyi Veera.

– Joskus kopiokonekorjaaja, Rami, ja toisinaan Iivari, sen tuuraaja, jos Rami ei pääse tulemaan, molemmat oikein kivoja, kahvillekin jäävät usein, ovat tuoneet joskus jopa paketin keksejä, mutta se ei nyt ollut se pointti tässä, vaan se että tämä mysteerinainen on saanut koko porukan ihan tolaltaan, vastasin.

– Tässä päivässä on ollut jo melkein yhtä paljon jännitystä kun silloin, kun Pertti vaihtoi kaikessa hiljaisuudessa radion oletuskanavan Kantriradioon ja Liisa missasi Radio Novan aamun suuren mämmitestin.

– Toi on tietty ihan anteeksiantamatonta, nyökkäili Veera.

– JA tämä vetää melkein vertoja sille, kun Pertti oli hätäpäis­sään tilannut uuden näytön, kun se ei enää millään saanut vanhaa käynnistymään. Syypää olikin yksi hajonnut piuha, mutta kun se selvisi Pertille, Veistonen oli jo hyväksynyt tilauksen. Pertti kantoi pokkana vanhan näytön autonsa peräkonttiin. Loppuviikko vihelleltiin ”Nyt hiljaa hiljaa hiivitaan näin Kardemumman yössä...” eikä Veistoselle hiiskuttu mitään. Näyttö meni hyvään tarkoitukseen, Pertin kummipojan pelinäytöksi. Eli loppu hyvin, kaikki hyvin, mutta nyt musta tuntuu, että tässä on alku huonosti ja kaikki huonosti.

Onneksi piirakat tuotiin juuri pöytään, sillä aamun yllätykset olivat saaneet minut nälkäiseksi kuin susi.

– Kyllä kaikki varmasti selviää pian. Ehkä se ei ole mitään niin kamalaa, lohdutti Veera.

– Ehkä ei... mutisin, ja haukkasin piirakkaa.

Veera kertoili innoissaan Tallinnan-matkastaan, siellä oli kuulemma kaikki niin siistiä ja tyylikästä, paljon keskieurooppalaisempaa kuin meillä. Kevätkin oli jo huomattavasti pidemmällä. Erityisen tarkasti Veera oli tutkinut kaupungin puistojen istutukset ja kolunnut muutaman puutarhakaupankin. Veera oli töissä vanhempiensa vihertukussa ja kasvit olivat hänen suurin intohimonsa. Sen todella huomasi Veeran ja Vilman kodissa, jossa olin saanut majoilla jo yli vuoden. Kasveja oli kuin pienessä viidakossa. Hän oli ostanut Tallinnasta pari pientä erikoiskaktusta, sen isompia kasveja ei ollut onneksi mahtunut matkalaukuuun. Bile oli saanut tuliaisiksi uuden pehmo-pupun. Minulle Veera oli tuonut kolme levyä Kalev-suklaata. Kaksi oli jo mennyt.

Kun palasin lounaalta takaisin toimistolle, sähköpostiini oli tullut kokouskutsu Veistoselta, aiheella ”Ajankohtaisia asioita”. Viestissä oli vain aika, kello 13, ja paikka, neuvotteluhuone. Tällainen viestintä oli Makavalla ennenkuulumatonta. Kello oli seitsemää minuuttia vaille yksi ja kaikki mahdolliset huolisoluni käynnistyivät nyt täydellä teholla. Jaoin huoneeni tuotepäällikkö Pertin kanssa, mutta hänen nuhjuinen kubiikkelinsa oli tyhjä. Kurkkasin viereiseen huoneeseen, jossa työskentelivät taloushallinnon Liisa ja järjestelmäpäällikkö Jaakko. Koko kolmikko seisoi Jaakon sermin takana päät yhdessä ja naamat valkoisina.

– Kyä se on loppu ny, kuulin Pertin sanovan.

– Voihan se jotakin muutakin olla, pohti Jaakko. Liisa vain vänteli nenäliinaa käsissään.

– Moi...? sanoin, ja liityin kummastuneena seuraan.

– Roosa! Missä sää oot ollu! sihahti Liisa.

- Lounaalla, mitä ihmettä täällä...?
- Kyä nyon piru merrassa, julisti Pertti pahaenteisesti.
- Älä ny maalaa pieruja seinille! komensi Jaakko.

Veistosen ovi avautui, katsoimme toisiimme ja lähdimme vastentahtoisin askelin kohti harvoin käyttämäämme pientä neuvotteluhuonetta.

– Tänään meillä onkin vieras käymässä, tai eihän hän ihan vieras teille ole, aloitti Veistonen kun olimme päässeet istumaan. Hän seisoి soikean pöydän päädyssä vierellään tiukasti hymyilevä Birgitta Rönkkö. – Aiheenamme on ajankohtaisia asioita ja kuulumisia pääkonttorin puolelta. Siirrän puheenvuoron nyt Birgitalle, ole hyvä! jatkoi Juha ja istahti alas.

Neljä pyöreää silmäparia seurasi nyt Birgittaa. Juovuttava parfyymintuoksu oli täyttänyt pienen ja vanhanaikaisen neukkarin.

– Hei kaikille, täällähän on vanhoja tuttuja, sanoi Birgitta ja katsahti kollegoihini. Hänen hymynsä ulottui miltei silmiin asti. – Sinua minä en vielä tunnekaan. Hän osoitti minua tummanpunaiseksi lakatulla kynnellään.

– Roosa! Roosa Saaristo, hei vaan, herkesin sanomaan. – Markkinointisuunnittelija. Viime vuonna aloitin. Kun Jorma... edesmeni.

– Aivan. Hauska nähdä uutta verta täällä, jatkoi Birgitta ja vilkaisi lähes huomaamattomasti Liisaa, porukan senioreinta senioria. Tuntui ikävältä. Siirsin katseeni pyökkiseen pöytälevvyyn.

– Makavahan on kiinnostavien haasteiden äärellä, Birgitta totesi ja nojasi sormillaan pöytään, kumartuen lähemmäksi